

Műleírás

Németh Afrodité Fatime
Képalkotás BA

Kaposvár
2023

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Képző Szak**

Apotheose de rose

Belső konzulens	Név	Dr. Lieber Erzsébet DLA
	Beosztás	Egyetemi Docens
Készítette:	Név	Németh Afrodité Fatime
	Neptun kód	TAY5RN
	tagozat	nappali
Intézet/Tanszék:		Rippl Rónai Művészeti Intézet

**Kaposvár
2023**

Tartalomjegyzék

Bevezető	6
A kezdőötlettől a véglegesig	8
Címötletek	9
A rózsza története	10
<i>A rózsza kultúrája</i>	<i>10</i>
<i>A rózsza mint motívum Magyarországon</i>	<i>14</i>
<i>Színszimbolika</i>	<i>16</i>
Előzmények	17
<i>Említett munkák:</i>	<i>18</i>
Az elképzelés megvalósítása	22
<i>Vázlat</i>	<i>22</i>
<i>Kísérletezések</i>	<i>24</i>
<i>A vászon fesztítése</i>	<i>25</i>
Kész munka	26
A kész munka	31
Összegzés	32
Irodalomjegyzék	33
Képjegyzék:	35
Nyilatkozatok:	36

„És minden jóra fordul és
A dolgok minden módja jóra fordul,
Ha a lángnyelvek összehajlanak
A tűznyaláb koszorújában,
És egy lesz a tűz meg a rózsza.”

/T.S. Eliot Négy kvartett, Little Gidding 1943, Vas István fordítása/

Bevezető

A rózsza a mindennapi életünkben talán a legfontosabb növények egyike. Esküvőkön, temetéseken megjelenik, de ha a szerelmünket szeretnénk kifejezni, a vörös rózsza nem maradhat el. De pontosan miért lett ez a virág ennyire fontos? Miért vált a virágok királynőjévé? Miért lett a szerelem jelképe a mindennapi életünkben? Mindig is foglalkoztattak ezek a kérdések. Egy olyan témát szerettem volna választani a diplomamunkámnak, mely végig kísért az életemet, ami ott volt a legjobb és legrosszabb pillanataimban, ez pedig nem más, mint a máremlített rózsza.

Véleményem szerint, nincs még egy ehhez hasonló virág, számos mítosz kapcsolódik hozzá, több szimbolikus jelentéssel, színszimbolikával rendelkezik. Valamint magyar vonatkozását sem szabad elfelejteni. Műleírásomban szeretnék kitérni ezekre, így nyomatékosítva a festményem célját. Be szeretném mutatni a munkám folyamatát is, úgy vélem, sokat fogok tanulni még az elkészítése alatt is. Terveim között szerepel, hogy a határaitam túl lépjem, melyet a mérettel szeretném megtenni.

Diplomamunkám célja, hogy az eddig tanultakat, illetve tapasztalataimat összegyűjtve egy olyan sorozatot hozzak létre, amelyen keresztül bemutathatom a rózsza nem mindennapi arcát. Akril festékkel tervezem elkészíteni a képhármast, egyenként 70 cm x 155 cm méretben. Még nem festettem ekkora nagyságú festményt, továbbá a címéhez mértén valódi rózsaszirmokat gondolok bele tenni.

Mint minden virágnak, így a rózsának is megvan a jellegzetes illata. „Az érzékelésnek öt fajtája van; az állatok egy része mindössze kettőben talál gyönyört, a többiben pedig nem, ha mégis, akkor csak esetlegesen. Az oroszlán, amikor megpillantja zsákmányát, vagy érzi annak szagát, örömet érez, majd miután kielégítette éhségét, hasonló jellegű dolgok már nem keltenek benne gyönyört. A szárított hal szaga sem okoz számunkra kellemes érzetet, ha éppen tele ettük magunkat belőle, ám amikor még csak vágytunk utána, akkor gyönyört okozott. A rózsza illata viszont mindig gyönyört okoz a számunkra”¹ A kellemes illatot maga a porzó árasztja, mely másrésről egy intim jelkép is, ezért elsősorban erre helyezném a hangsúlyt a festményemen.

A vászon kerete is sok izgalmat ígér, hiszen azt is jómagam szeretném elkészíteni, és úgy fe-

¹ Aristotle: Problems (Problemata).

950a, 9-17. in Aristotle 1957.

Ford. Szoboszlai-Kiss Katalin

in: Géczi János: A rózsza labirintusa. Egy örök jelkép nyomában. Athenaeum Kiadó, 2020

szíteni rá a vásznat. Az Országos Művészeti Diák Konferenciára már saját készítésű keretet alkalmaztam a festményemnél, így remélhetőleg ott kitapasztaltam, mit s hogyan kell kezelni.

A kezdőötlettől a véglegesig

Sokat töprengtem azon, hogy mit készítek diplomamunkának. Mindenképp olyan témával szerettem volna foglalkozni, ami az életem jelentős részét képezi. Legelső ötletem egy tájkép festés volt, azon belül a szántóföldek. Tanyán nőtem fel, így körülvettek ezek a csodás vidékek. Mindenképp egy sorozatot terveztem készíteni, amelyben kibonthatom az életet képző „csodáknak” valamilyen aspektusát.

A tájkép témában elsősorban maga a természet változására szerettem volna helyezni a hangsúlyt, egy olyan üzenetet közvetítve, mely azt sugallja, hogy kincs, amiben élünk, és védjük azt. Azonban bele szerettem volna vinni a belső tájat, mely a lelki világomat vetített volna a festménybe. Egy szép, napos táj, mely szimbolizálja az ismerkedés, az új dolgok kipróbálása iránti szeretetet.

Ahogy telt az idő, ez a belső tájam megváltozott. A barátságok, a családtagok elvesztése egy burkot vont magam köré, amely, mint a rózsának a szirmai védik a törékeny lelket. Valamint az életemben fontos szerepet tölt be a szerelem, mely ahogy a későbbiekben olvasható, szoros kapcsolatban áll a munkámmal. Így változtattam inkább a rózsza festésére. Majd felmerült bennem a kérdés: milyen kompozícióba helyezzem. Tanulmányaim során elkezdtem a telefonommal közelíteni a virágok szirmai közé, ahol izgalmas képi világot fedeztem fel. Mindenki csodálja ezeket a remek növényeket, azonban kevés olyan embert ismerek, akik ennyire közelről megfigyelnék azokat. Egy teljesen új univerzumot véltem felfedezni, melyben egyszerre található meg a féltő, óvó szeretet, és egyfajta rejtett szexualitás is, mely minden ember életében jelen van. Valamint a görög mitológiában is szerepel az erotika, ez a vonatkozás pedig még inkább segítette a témám kiválasztását.

Mindenképp egy sorozatot szeretnék készíteni, hiszen így tudom a legjobban bemutatni a rózsza több arcát. A vászon arányait sem a megszokottra tervezem, egy hosszúkás képformátum mellett döntöttem. A telefonom 1160 x 2576 képarányban készítette el a vázlat képeket, amihez valamilyen formában ragaszkodni szerettem volna. Így egy 70 cm x 155 cm-es arányban terveztem el a vásznat a triptych-hez.

A technikai megvalósítást akril festékkel szándékoztam kivitelezni. Azonban időközönként arra jutottam, hogy bele szeretném vinni magát az eredeti szirmokat is.

Címötletek

A projektem címén sokat gondolkodtam, hogy mi lehet az, ami igazán visszaadja azt az érzést, melyet közvetíteni szeretnék a festményemmel. Legelső gondolataim között szerepelt a beleközelítés. Ebben a témában olyan címek jutottak eszembe, mint például a *Belső szépség*, azonban túl sablonosnak tartottam ezt.

Majd elkezdtem azon gondolkodni, hogy a porzó a rózsának a legintimebb része, ezáltal átlépek egy intim szférát, így jutottam a *Rózsák násztáncára*, azonban nem találtam a festményhez illőnek, így megpróbálkoztam csak a Nász címmel.

De ahogy telt az idő, arra gondoltam, hogy valamelyik idegen nyelven szeretném elnevezni a diplomamunkámat. Több nyelvvel kezdtem el próbálkozni. Az első a német nyelv volt, hiszen azt tanultam eddig. *Die Schönheit einer Rose*, vagyis a *Rózsa szépsége*, de magáról a nyelvről egy erős férfi jutott eszembe, nem pedig a nőiesség, amit az első ránézésre gondolok.

Majd eszembe jutott a „francia csók”, kifejezés, amiből gondoltam a francia nyelvre, így találtam rá az *Apothéose de rose* kifejezésre, mely a rózsza apoteózisát jelenti. A rózsza illatát, illóolaját és illatanyagát számos illatszer gyártásában használják fel. Egyik ilyen az Apothéose de rose nevű, velencei parfüm. Az Apothéose szó egyszerre jelent megdicsőülést és istenítet is. A készítés folyamata alatt a rózsát istenítem, azonban amikor már a festményre rákerül, abban a pillanatban megdicsőül.

1.ábra: Apothéose de rose parfüm

A rózsza története

A rózsza kultúrája

A rózsza az embert végig kísérte a történelmen. Változatos alakja, valamint kellemes illata és rengeteg felhasználási módja miatt évezredek óta közismert. Kevesen tudják, hogy a legkorábbi írásos feljegyzésekben is megtalálható¹. De miért válhatott ennyire fontossá? A rózsza olyan növény, mely nem csak gyógynövényként, de számos mitológ-iában, kultuszban, különböző vallásokban is szerepel, de további szerepe van a festészetben, prózai darabokban és a világi költészetben is. Ezeken kívül sok más virággal ellentétben számos szimbolikus jelentéssel rendelkezik. „Az egyik legelterjedtebb szimbólumnövény. A közmondással szemben nem tövise, hanem bőrszöveti eredetű, ezért könnyen letörhető tüskéje van. - Kr. e. 660: Szappho a virágok kirnőjének, →Plinius a virágok fejedelmének, a kertek ékességének, Goethe a természet legtokéletesebb alkotásának nevezte. Minden kultúrában kiemelkedően fontos gazd., műv. és kultikus jelentőségű; eredetét és felhasználását számos legenda őrzi. Díszítő, gyógyító, fűszer és kozmetikai értékét fölfedezve és a fajok könnyű kereszteződését kihasználva idők folyamán sokféle kultúrformát hoztak létre.”²

A görögség kultúrájában mindig fontos szerepe volt. Kezdetektől fogva a természeti erő, a megújulás, a szerelem, majd a szexualitás jelképe vált. A görög mitológiában úgy tartják, hogy amikor Aphrodité megszületett, a testét ellepő fehér habok változtak át fehér rózsává, majd ezeket Adonis (aki a halandó szeretője volt) vére festette át vörössé. Ámor szárnyai a levelei, nyilai pedig a tüskéi lettek.³ Így vált a szerelem és újjászületés szimbólumává. Sandro Botticelli “Vénusz születése” (La nascita di Venere) című festményén is feltűnnek a sokszirmú virágok. (2. ábra) Egy másik hagyomány szerint a rózsákat Flóra istennő alkotta, amikor Ámor megbántotta, amikor elárulta, ezért a visszaadott rózsáág az elutasított szerelmet jelképezte.⁴

2. ábra: Sandro Botticelli “Vénusz születése”

1 Magyar Néprajzi Lexikon <https://mek.oszk.hu/02100/02115/html/4-1032.html> [2023. 03. 31.]

2 Diós István: Magyar Katolikus Lexikon <http://lexikon.katolikus.hu/R/R%C3%B3zsa.html> [2023. 04. 30.]

3 Diós István: Magyar Katolikus Lexikon <http://lexikon.katolikus.hu/R/R%C3%B3zsa.html> [2023.03.26]

4 Diós István: Magyar Katolikus Lexikon <http://lexikon.katolikus.hu/R/R%C3%B3zsa.html> [2023.03.26]

Dionüszosz kedvenc virágaként a test és a lélek örömeinek és szépségének szimbólumává vált, lakomáin rózsakoszorút kaptak a vendégek, mert azt hitték, hogy a rózsá lehűti a bor által keltett forróságot, és megóvjá a részegeket attól, hogy titkokat fecsegenek ki.¹ Ezáltal a titoktartás jelképévé is vált. A gondolkodásmódjuk és hitük szerint úgy tartották, hogy a túlvilág állandó, a mi életünk pedig csak egy átmenet a másvilágra. Azonban a gyönyör, melyet a rózsá jelent, ugyanúgy az embereké, mint az isteneké: a rózsá és a szerelem révén egyesülnek a halhatatlanok és a halandók. Valamint az életszakaszok határjelzőire is ez a virág, az égi és föld alatti világok közötti határvonal növényeként is feltűnt: ezért az élet jeles eseményein, az élet-és halottkultuszban is szerephez jutott.² Cicero egyik sorában olvashatjuk, hogy „ha rózsát látott, azt hitte, itt a tavasz.” A „Rozália” ünnep alkalmával a szerelem istennőjének virágai a tavaszt köszöntötték.³ A rózsá kultúra a görögöktől kerül Itáliába. A korabeli görög tárgydíszítésekkel együtt, a növényi szalagok, valamint a virágmotívumok között a rozetták is belekerültek a római társadalom kultúrájába. Ugyanúgy, mint a görögöknél, a rómaiaknál is a rózsá jelzi az isteni világot. A Római Birodalom aranykorában a rózsá számos isten megjelenését kíséri. Leggyakrabban Venus és Bacchus, a két fő termékenységisten kapcsán bukkan fel.⁵ A költőket, szónokokat, művészeket, hadvezéreket és államférfiakat rózsakoszorúval tüntették ki.⁶

Tiziano gyakran párosítja a rózsát női festményei mellé. Általában halvány rózsaszínűeket fest, amik éppen csak akkor nyílnak, ahogy az Urbinói Vénusz című festményén is láthatjuk. (3. ábra) Vénusz egyik kezében egy csokor rózsá tűnik fel, másik keze pedig a szemérmén helyezkedik el. Ezzel is egy kapcsolatot hoz létre. A rózsá a görög kultúra kezdetétől a természeti erő, a megújulás, a szerelem, valamint az

3. ábra: Tiziano: Urbinói Vénusz

emberi szexualitás jelképe lett.

1 Géczi János: A rózsá labirintusa. Egy örök jelkép nyomában. Athenaeum Kiadó, 2020

2 Géczi János: A rózsá labirintusa. Egy örök jelkép nyomában. Athenaeum Kiadó, 2020

3 Diós István: Magyar Katolikus Lexikon
<http://lexikon.katolikus.hu/R/R%C3%B3zsa.html> [2023.03.26]

4 Géczi János: A rózsá labirintusa. Egy örök jelkép nyomában. Athenaeum Kiadó, 2020

5 Géczi János: A rózsá labirintusa. Egy örök jelkép nyomában. Athenaeum Kiadó, 2020

6 Diós István: Magyar Katolikus Lexikon
<http://lexikon.katolikus.hu/R/R%C3%B3zsa.html> [2023.03.26]

Az i. e. 1. században a görög-hellenisztikus képzőművésztől a római vette át a vezető szerepet. A pompeji freskómaradványokon is találhatunk rózsákat. Időszámításunk szerint 62-ben, egy kisebb földrengés következtében a Vezúv alatti város házai megsérültek, azokat utóbb renoválták, a 79-es vulkánkitörés aztán ezeket a képeket betemette és konzerválta. A nagy, mélyvörös felületeken virágfüzerek láthatók. A Vettiusok házában a falfestményei között leszárt karóhoz kötött, sok szíromlevelű piros rózsabokor is feltűnik. A növények leveleit változatos elhelyezkedéssel ábrázolták, és a nyíló virágok között rózsabimbó is található. A rózsát azonban nem csak természeti előfordulásában ábrázolták. Egy elkerített, kutakodó pillantások elől elzárt kerti zugban, amelynek tetejét alkalmasszerűen virágokkal borították be, a tartólécen pedig lemetszett, piros szirmú rózsahajtások hevernek, melyet egy görög festmény másolata ihletett.

A középkorban úgy tartják, hogy a keresztény hívők számára a rózsza a virágok eleje, éppen azért, mert az általa jelképezett oldhatatlan szeretet Krisztus felé irányul: *„Mi másról lehet szó a rózsza esetében, mint a szűzi életről, amely mindig szerepelt az írások áradatában, amikor éppen virágnyelv anyagával foglalkozó társalgás került elő, és hogy az egyházi élet más rendeketei között mintha a rózsza a többi virágnál szebben virágozna Krisztus szeretetében?”*¹

Az a nő, aki Krisztussal jegyzi életét, maga is rózsaként látható, így maga a rózsza a szüzek jelképévé válhatott.

A gyóntatószékekre gyakran faragtak ötszirmú rózsát: „sub rosa” (a rózsza alatt) annyit jelent, mint a hallgatás pecsétje alatt. A vörös rózsza Krisztus vérének, és ezáltal a mennyei szeretetnek a jelképe lett.²³

A fehér rózsza – ellentétben a vörössel – sok mondában és legendában a halál jelképe is. Temetésekre is általában ezt a virágot vesszük magunkkal. Már a görögöknél fellelhetjük a halál szimbólumaként. Úgy tartják, hogy a holttest isteni ellenőrzés alatt áll, a tetemre Zeusz lánya, Aphrodité figyel. Az isteni fennhatóság öröklétet ígér, a rózsailleszt

4. ábra: Madarász Viktor: Hunyadi László siratás

1 Speculum Virginum. 1. In Seyfarth 1990.

Ford. Tóthné Kazai Magdolna in Géczi János: A rózsza labirintusa

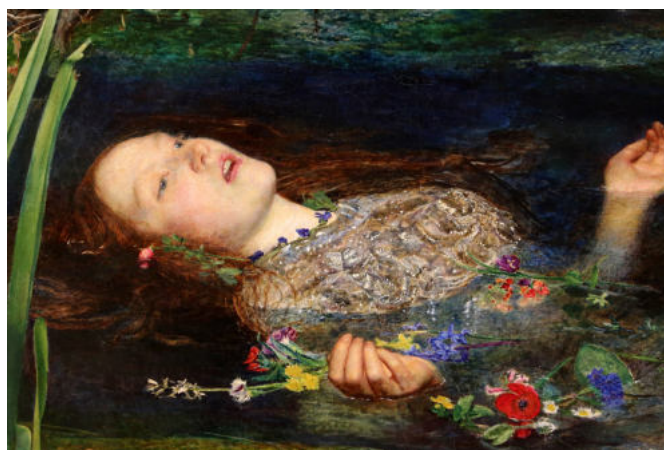
2 Géczi János: A rózsza labirintusa. Egy örök jelkép nyomában. Athenaeum Kiadó, 2020

3 Diós István: Magyar Katolikus Lexikon

<http://lexikon.katolikus.hu/R/R%C3%B3zsza.html> [2023.03.26]

pedig isteni jegyként, jellemzőként társul⁴. A halálról való gondolkodás sajátossága, hogy a közösség érdekében öröklétet is biztosít, indokolja, hogy a rózsza egyszerre kapcsolódik a fertilitáshoz és a test pusztulásához is. Számos festő festményén megfigyelhetjük a fehér rózsát. Madarász Viktor Hunyadi László siratása című festményén (4. ábra) a síró nő egy csokrot tart a kezében, ezáltal jobban nyomatékosítva a halált. A képen „A két nőalak gyásza lassúbb és méltóságteljesebb gesztusokkal fejeződik ki. A letakart holttest a pallossal és a menyasszonya által félénken odahelyezett, hősöknek járó rózsakoszorúval, a csendesen gyászoló anya sötétből kivillanó arcéle a lehető legtökéletesebb formában dolgozza fel a század egyik nagy témáját, a hősi halált és a hősök felmagasztalását.”⁵ Valamint John Everett Millais brit preraffaelita festő Ofélia álma című képén

(5. ábra) is feltűnik egy rózsabimbó a halott nő arca mellett. A társzművészetekben is gyakran megtalálható a rózsza-halál szimbolikája. Kylie Minogue & Nick Cave - Where The Wild Roses Grow című zenéjében és a hozzá készült videóban is fellelhető. A zenemű egy Vadrózsának elkeresztelt hölgyhöz fűződő erotikus vonzalomról, majd a folyónál, a vadrózsabokrok alatti meggyilkolásáról szól:

5. ábra: John Everett Millais: Ofélia álma

„Utolsó napon a rózsákhoz mentünk
Ő feküdt a parton, fölkel a szél
Egy búcsúcsók még, szóltam: „Vesszen a szép”
És vadrózsát dobtam az ajka közé
Ismernek Vadrózsza néven
Pedig úgy hívtak, Elisa Day
Hogy mért lettem rózsza, nem értem
Hiszen úgy hívtak, Elisa Day”⁶(Havasi Attila fordítása)

4 Géczi János: A rózsza labirintusa. Egy örök jelkép nyomában. Athenaeum Kiadó, 2020

5 Madarász Viktor: Hunyadi László siratása műelemzés
<https://mek.oszk.hu/01400/01466/html/elemzes.htm?fbclid=IwAR2mlBeQTx6-74Qoi2WzuuESm-3N1k0-oMyoscIIqeccGgF7LXsoKlcTqgsY> [2023. 04. 28.]

6 Cave, Nick: Ahol a vadrózsza nő (Where the Wild Roses Grow Magyar nyelven)
[https://www.magyarulbabelben.net/works/en/Cave%2C%20Nick-1957/Where the Wild Roses Grow/hu/71736-Ahol a vadr%C3%B3zsa n%C5%91](https://www.magyarulbabelben.net/works/en/Cave%2C%20Nick-1957/Where%20the%20Wild%20Roses%20Grow/hu/71736-Ahol%20a%20vadr%C3%B3zsa%20n%C5%91) [2023.04.29]

A rózsza mint motívum Magyarországon

A magyar népköltészetben egyik leggyakrabban megtalálható motívuma a rózsza. A szerelmesek kedvelt megszólítása a „rózsám”. Azonban a rózsza mint motívum a törökkorban, illetve utána jelent meg kimondottan a magyar népművészetben.

*„Két szál pünkösdrózsza,
Kihajlott az útra,
El akar hervadni,
Nincs ki leszakítsa.*

*Nem ám az a rózsza,
Ki a kertbe nyílik,
Hanem az a rózsza,
Ki egymást szereti.”¹*

A magyar népdalokban a rózsza leszakítása az első szerelmi együttlétre utal. Ez a szimbolika megtalálható a festményekben is, hiszen a kétnemű porzó egyfajta szexualitás-jelkép. Ha a Nagy-Magyarországot vesszük figyelembe, az Ung vidéken általában élet-halál szimbólumként jelenik meg. A forgó rózsza a napot, a fényt, valamint az életet jelképezi.²

A bútorokon is jelentős szereppel bírt ez a motívum. Az asztalosok elsősorban festéssel díszítették a garnitúrákat. (6. ábra) Érdekesnek vélem, hogy első pillantásra nem tűnik rózsának, hiszen csak egy piros kör, néhány fehér vonallal, azonban ha a néző jobban megfigyeli ezeket az ábrákat, a vonalvezetésből kirajzolódik annak valódi formája. Több képtípus létezett a virág megjelenítésére, az egyik legelterjedtebb a rozetta, mely az örök körforgást jelképezte.

6. ábra: Magyar motívumú komód

A magyar szépirodalomban is számos helyen felfedezhetjük. Költőink, íróink egyik legtöbbször használt szimbólumaként figyelhetjük meg a szerelem témakörben. A legismertebb költőnk, Petőfi Sándor Boldog éjjel című versében is olvashatjuk, ahol a népköltészethez hasonlóan a szerelmesét nevezi rózsának.

¹ Két szál pünkösdrózsza, magyar népdal

https://m.zeneszoveg.hu/m_dalszoveg/91699/nepdal/ket-szal-punkosdrozsza-zeneszoveg.html [2023.04.30]

² Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei. 23. Miskolc, 1985

Novák László: Temetés és sírjelölés az Ung vidéken (110. oldal)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_BAZE_Mhomk_23/?query=r%C3%B3zsza*%20AND%20ornamentika*&pg=111&layout=s [2023.04.04]

„Boldog éjjel! együtt vagyok rózsámmal,
A kis kertben mulatozunk egymással;
Csendesség van, csak az ebek csaholnak,
Fenn az égen
Tündérszépen
Ragyog a hold, a csillag.
Nem jó csillag lett volna énbőlőlem;
Tudja isten, nem maradnék az égen,
Nem kellene énnekem a mennyország,
Lejárnék én
Minden estén,
Kedves rózsám, tehozzád.”³

A magyar kortárs művészetben is fellelhetjük. Danyi Zoltán A rózsákról című könyve felkerült a Libri irodalmi díjak rövidlistájára. „»Danyi Zoltán megírta az év legszebb és leginkább embert próbáló regényét, amiről sokan le fogják írni, hogy olyan, mint egy rózsza: kívülről gyönyörű, de ahogy a szirmokon túl nézünk, úgy vesszük észre, milyen titkokat rejt« - írtuk A rózsákról, amely a rózsákon keresztül a családról, a túlélésről és a háborúról is szól.”⁴ Az író a Könyvesmagazinnak arról beszélt, hogy kezdetben csak azt tudta, hogy a rózsákról szeretne írni, keresni, hogy számára mi mindent jelent a rózsza. Kutatása nehéz út volt számára, hasonlóan alakult, mint az én diplomamunkám festése. Sok kísérletezés, próbálkozás előzte meg a végleges változatot, többször átírta a szöveget, ahogyan én is több változaton keresztül jutottam el a realista megoldástól az elvontabb, de több jelentést sejtető végleges formáig. Danyi Zoltán a „regényt abszolút a rózsából bontotta ki – írja a Könyvesmagazin – »Arra próbáltam figyelni, hogy mi van a rózsában: életerő, derű van bennük, napimádók a rózsák. Én azt láttam, hogy amit a rózsával mi végzünk, a nemesítés folyamata, az tulajdonképpen leigázás. Leigázunk egy növényt azért, hogy a másik növény szebb legyen. Amit magunkkal csinálunk, ugyanazt csináljuk a rózsával.«”⁵ Dienes Eszter költő versében pedig a rózsza állapotai élethelyzet hasonlatok.

„Rózsza, te sárga!
Az irigység a tövedet rágja.
Irigység háza, sárga rózsza,
spanyol gitár, spanyol szenyóra,
Rózsika, Rózsza, Róza,
utálatom tárgya, Rózsikák”.⁶

3 Petőfi összes költeménye

<https://mek.oszk.hu/01000/01006/html/vs184408.htm#125> [2023.04.05]

4 Könyves magazin: Visszaveheti valaki a saját történetét a rózsák erejével?

https://konyvesmagazin.hu/beleolvaso/danyi_zoltan_a_rozsakrol_beleolvaso.html?fbclid=IwAR1HEfA-0SQkbkoWaV8B2myu6tQfNgcb0KFXHL1a0m5vVIGxlGd9jwP0DiE [2023. 04. 29.]

5 Könyves magazin: Danyi Zoltán: Csak azt tudtam, hogy a rózsákról akarok írni

https://konyvesmagazin.hu/friss/danyi_zoltan_a_rozsakrol_libri_irodalmi_dij.html [2023.04.29]

6 Dienes Eszter: Mindenféle rózsák

<https://www.esolap.hu/archive/25/655.html?fbclid=IwAR2HYLNZWQnrQXdiXdJYFVeXlUbr7Fkls9M2Xl-zoqbEFf6D40UhWA-OGUws> [2023. 04. 29.]

Azonban nem csak maga a virág, de a színe is számos jelentéssel bír. A mindennapi életünkben sok helyen találkozhatunk vele, a szerelmesek vörös rózsát adnak a párjuknak, temetésekre fehér rózsát viszünk. De miért alakult ki ez, és miért ennyire elterjedt ez a jelenség? És miért kapta a rózsaszín a növény nevét, amikor a legelterjedtebb rózsza a vörös?

Magában a rózsaszín magyar elnevezésében is megtalálhatjuk a virágra történő utalást. Az elnevezés a vadrózsza színére utalhat, azonban számos nyelv hatással lehetett rá, mint például az olasz *color rosa*, rózsaszínű elnevezés, vagy a német *rosenfarbig/rosensfarben* melléknevek. Azonban az angolban a szimbolikus gondolkodás a pink (szegfű) főnévvel hozza párhuzamba. Az ókori irodalomban a rose/ pink latin megfelelőjét, a hajnalt jellemezték ezekkel a szavakkal⁷. Az I. e. 6. században a „Rózsaujjú Hajnal” kifejezésben lelhető fel, melyet a pirkadat halhatatlan istennőjéhez, a szép, férfiakat szerető Éoszhoz, Héliosz nővéréhez kötöttek⁸. Kevesen tudják, hogy a rózsaszínű rózsza a csodálat, tisztelet, ártatlanság és elegancia virága, valamint a feltétel nélküli szeretetre is utal.

A mindennapi életben talán a legelterjedtebb a vörös rózsza, hiszen ezzel fejezzük ki a másik iránti szerelmünket, ezáltal mindig a mély érzelmekre utal. Azonban kevesen tudják, hogy nem csak az igaz szerelem jelképe, hanem a szívből jövő bocsánatkérése is. Ezeken kívül az izgalmat, kalandot, erőt és a bátorságot is szimbolizálja.

Az életünk végén sajnálatos módon mindig elkövetkezik a halál. Amint fentebb említettem, a rózsza a halál szimbóluma lett, de az ártatlanságot, a tisztaságot is jelképezi, amely az ártatlan szerelemre is utalhat. A rózsza eleganciát, frissességet, tisztaságot sugároz magából, ezért általában komoly alkalmakra szánjuk ezt a virágot.

A vörös mellett a sárga a másik elterjedt rózsza szín. Sokan azonban nem tudják a jelentését. Az ismertebb szimbóluma a sárga rózsának a barátság, csak hogy a féltékenységet és az irigységet is jelképezi. Érdekes, hogy az iszlám vallásban a bölcsességet szimbolizálja, Kínában a nemesség és az erény, illetve a boldogság és a dicsőség színe.⁹

7 Simigné Fenyő Sarolta: Gender Coding: Nemek és színek- A rózsaszín és a kék szerepe a női és a férfi identitás kifejezésében

Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Philosophica Tomus XXII, Fasc. 1 (2018), pp. 179–189.
ISSN 1219–5448

<http://midra.uni-miskolc.hu/document/33151/29299.pdf?fbclid=IwAR2GaN75iWrgzUkCojbomeHvpHnZ-vUcXFzh41fZRQHBfaH4NyBhLPAKv8Qg> [2023.04.30]

8 Géczi János: A rózsza labirintusa. Egy örök jelkép nyomában. Athenaeum Kiadó, 2020

9 Rózsza Info: <https://rozsainfo.hu/category/rozsza-szinek/> [2023.03.26]

Előzmények

A rózsák témakörrel már többször foglalkoztam. Amikor már meg tudtam fogni a ceruzát, még nagymamám mutattam meg, hogyan kell megrajzolni ezt a virágot. Egy egyszerű, pár vonalból álló rajz volt (7. ábra), de ezt felhasználva jutottam el a leegyszerűsített formákig, amit a diplomamunkámnál is alkalmaztam.

Mikor bejutottam az egyetemre, még ecsettel sem igazán festettem, a felvételre készülve vettem a kezembe először. Akkor még nem igazán tudtam, hogy mit s hogyan kellene festenem, így az akvarell technikát választottam ki, mert az hasonlított legjobban az iskolákban tanított vízfestékhez. Ekkor is rózsát igyekeztem festeni. Visszanézve egészen vicces dolog, hiszen kevés vízzel festettem, vastag rétegben. Akkor még úgy gondoltam, hogy maradok a ceruzarajzoknál, és sose fogom megszeretni a festést. Majd az egyetemi tanulmányaim során a Stirális gyakorlatok órán több festészeti módszerrel is megjelenítettem a rózsák témát. A feladat az volt, hogy egy választott tárgyat kellett realizisztikus és átírt formában megfesteni akár a tárgy egészét, akár annak valamelyik részletét vagy különös nézetét alapul véve. Én ekkor egy arany díszrózsát kezdtem el makró fotóval vizsgálni, és valamennyire elvonatkoztatva használtam fel annak részleteit. Majd ezt követően egy pseudo-festményt kellett készíteni, ahol ugyanazt a tárgyat alkalmaztuk. (8., 9., 10. ábra) Amikor elhatároztam, hogy a diplomamunkámhoz ezt a témát választom, akkor döntöttem el azt is, hogy ezt a festésmódot viszem tovább. Ekkor is akril festéket használtam, hiszen úgy érzem, hogy az akrilfesték anyaga és technikája áll a legközelebb hozzám. Az Egyetem további éveiben megismerkedtem még az olajfestékkel is. Az emberi testet is úgy festettem meg a képzés során olajjal, mintha egy rózsaszirm lenne. Azonban a lassú száradása miatt számomra az olajfesték kevésbé kedvező, ugyanis én jobban szeretem, ha gyorsabban szárad a festék, és ezáltal jobban tudok haladni, több képpel is tudok foglalkozni.

Az Országos Művészeti Diákköri Konferenciára pedig a rózsák motívumot kollázsként festettem meg, melyben, mind a részletet, mind a teljes objektumot kezeltem. (11. ábra) Egy 74 x 104 cm-es vászonra készítettem el a festményt, melyet saját készítésű vakkeretre feszítettem ki. Ennél a festményemnél nem csak a virágot, hanem a koponya egyik részletét is felhasználtam, melyet úgy helyeztem el a képen, hogy egy teljes kompozíciót alkosson.

7. ábra: Kezdetek

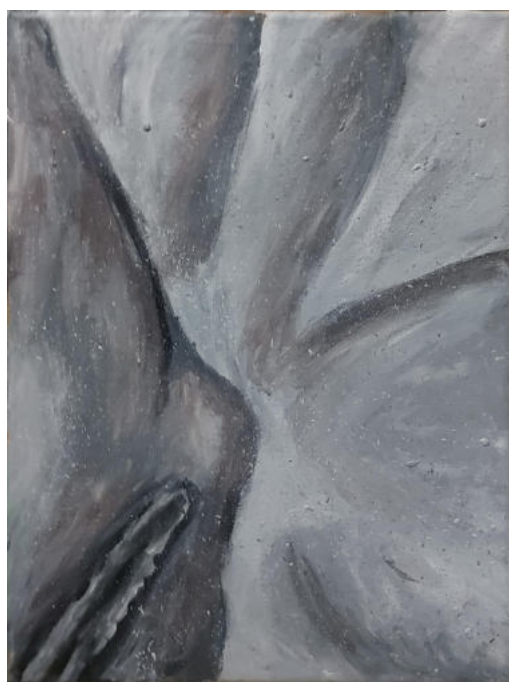
Említett munkák:

8. ábra

9. ábra

10. ábra

11. ábra

Kutatásaim során találtam rá Georgia O’Keeffe kortárs festő munkásságára, aki leegyszerűsített formavilággal alkotta meg műveit. (12., 13. ábra) O’Keeffe mind koponyát, mind pedig különböző virág mintákat festet. A művésznő absztrakt kompozíciójú, színes festményeket készített, melyek elsősorban a szexualitást szimbolizálják. A festőnő és a saját munkám témáiban hasonlóságot véltem felfedezni, azonban mégsem mondanám konkrét inspirációnak a festményeit. „A New York-i metró közönségét 2009 végén, 2010 elején igencsak zavarba hozták a patinás Whitney múzeum marketingesei: Georgia O’Keeffe életmű-kiállítását a művésznő hatalmas virágképeivel hirdették, amikkel teleplakátolták az egész várost. A zavarba ejtő csak az volt, hogy ezeket a virágokat nem volt nehéz valami másnak, és nem virágnak látni, ugyanis épp ez a lényegük: hogy a valóságosat absztrakttá tegyék, amiről aztán már mindenkinek az juthat eszébe, ami csak akar. Mindenesetre Georgia O’Keeffe annak idején, amikor festette őket (az 1920-as években), kikérte magának, hogy erotikus töltetűnek szánta volna a superközeliben ábrázolt szirmokat.” „Ez csak a férfiak interpretációja, akik nem tudnak mit kezdeni egy nő művészetével” – vallotta¹ Ugyanakkor én a diplomamunkámban vállalom a feminin vonatkozást és használom ezt az erotikus töltetet.

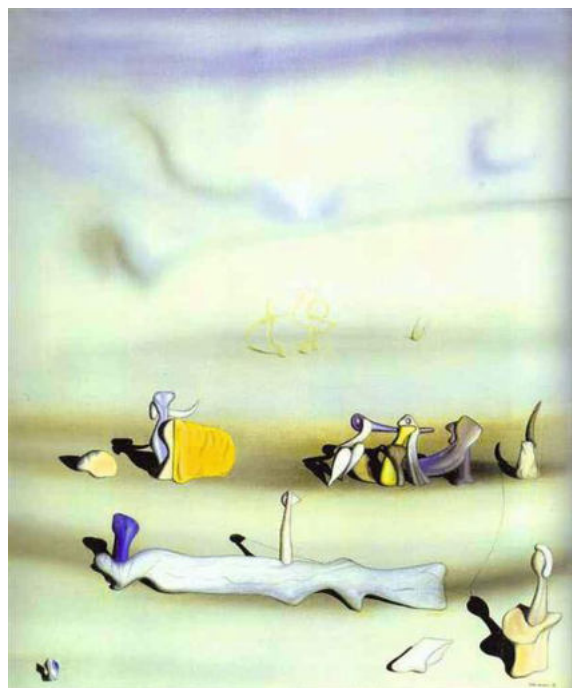
12. ábra: Georgia O’keeffe
Red canna

13. ábra : Georgia O’Keeffe:
Light of Iris

1 Gyárfás Dorka: EGY ASSZONY, AKI MINDEN ÍROTT ÉS ÍRATLAN SZABÁLYT FELRÚGOTT – A ZSENIÁLIS FESTŐ: GEORGIA O’KEEFFE <https://wmn.hu/kult/53953-egy-asszony-aki-min-den-irott-es-iratlan-szabalyt-felrugott--a-zsenialis-festo-georgia-okeeffe-ujraolvaso?fbclid=IwAR2x9-c0AU-NUkze47lBDrCxOWTE3pAdclEF-oX5wJiSFkYIsArqpuRkXM-0> [2023. 04. 28.]

A festésmóddal kapcsolatban szeretném még megemlíteni Yves Tanguy szürrealista festőt. Úgy érzem, ahogy képeinek sejtelmes, diffúz terében megjelennek egyéni, szürreális képződményei, az rokonságot mutat azzal, ahogy az én képegyüttesem háttérében lebegnek a kissé elvonatkoztatott porzók.

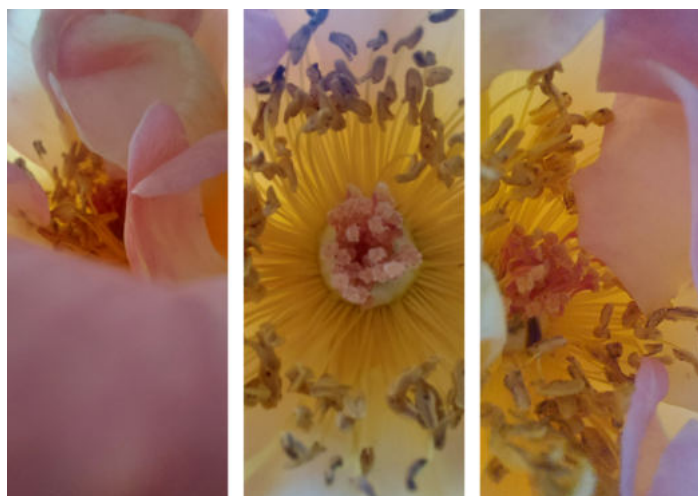
14. ábra: Yves Tanguy: *Tomorrow*

15. ábra: Yves Tanguy: *Through Birds Through Fire But Not Through Glass*

17. ábra: Moodboard II.

18. ábra: Digitális vázlat

19. ábra: Vázlat

Ahogy fentebb már említettem, a rózsaszirmok festménybe helyezésével próbálkoztam. Mivel az akril festék műanyag hatásúra szárad, így az első gondolataim közt volt, hogy magába a festékbe helyezem bele a kiszárított, összemorzsoltszirmokat. Azonban bármi hatására, ami hozzámért, ezek leestek a felületről. Majd a vázlatomon plextol ragasztóval próbálkoztam. A száradás miatt a fehér rózsaszirmok besötétedtek, föld barnává változtak.

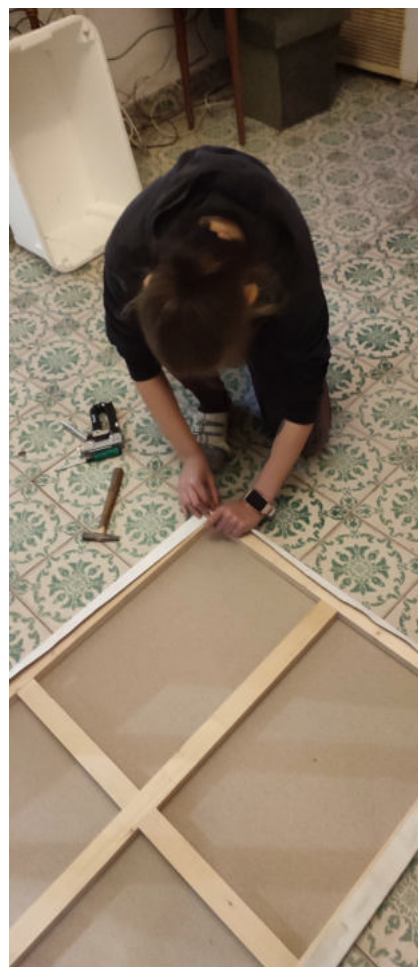
Magának a szárításnak több módjával ismerkedtem meg. A hétköznapi életben a legelterjedtebb a préselés technika. Két kéztörlő réteg közé helyezve az adott növényt, nehezéket, vagy pl. sok könyvet illesztenek rá. Számos rózsát gyűjtöttem így össze, de sajnos az eljárás sajátossága miatt több darab bepenészesedett. Másik elterjedt szárítási mód a lógatás. Ekkor valamilyen száraz helyre akasztják fel a növényeket, és így hagyják, míg teljesen szárazzá nem válnak. De mindegyik alkalmazási módszerben besötétedtek a szirmok. Ezután megkérdezve egy növénygyűjtőt, kaptam azt az ötletet, hogy a lógatás technikánál fűj-
jam be a virág fejét hajlakkal. Ennek köszönhetően a szirmok színei megmaradtak az eredeti állapotukban.

A végleges festmény készítése során végül egy olyan előadásmódot választottam, ami egy bizonyos fokig átírja a formákat. Az alap koncepcióm nem változott, benne maradnak a finom, feminin színek és az erotikus utalások, de elvonatkoztatva. Ebben a gondolatmenetben azonban a virágszirmok behelyezése túl konkrét lett volna, így végül ezeket nem helyeztem bele a képbe.

A vászon feszítése

A folyamat első része a keret létrehozása volt. Párom édesapjának az asztalos műhelyében készítettük el.

Az anyagát is úgy választottuk ki, hogy minél strapabíróbb legyen, értem ez alatt a fizikai behatásokkal szembeni ellenállóságát. A következőktől kell védeni a feszített vásznat: a festékhez kevert víz ellen kell, hogy ellenállóbb legyen, valamint erősebbnek kell lennie, hogy a tárolással és szállítással, pakolással járó különböző balesetektől is védettebbé váljon. Így esett végül a választás a hársfára, mert annak ellenére, hogy puhafa, jól bírja a vizet, így elhajlani nem fog, a megválasztott csapolási módja miatt pedig olyan erős, mintha egyetlen fából lett volna „kivágva”. Kétféle csapolási módszert alkalmaztunk: a négy sarkán úgynevezett szakáll csapolást, míg az átszelőknél T-kötés lett kialakítva. Az előbbi arra szolgál, hogy két oldalról mereven tartsa a keretet. Úgy oldottuk meg, hogy a csapolási felületek 1/3-a van kimarva, mind a két fán, így elősegítve az oldalsó összefeszülést, valamint az egymásba való feszülést ék tartja. A T- kötést úgy alakítottuk ki, hogy magán a kereten kimartunk egy akkora felületet, hogy a keresztező lécz vége pontosan beleilleszkedjen. Majd ezután enyv ragasztó segítségével rögzítettük ezeket egymáshoz, valamint ezt is ék segítségével megerősítettük. Ezáltal egy öntartó szerkezetet hoztunk létre.

20. ábra: Feszítés

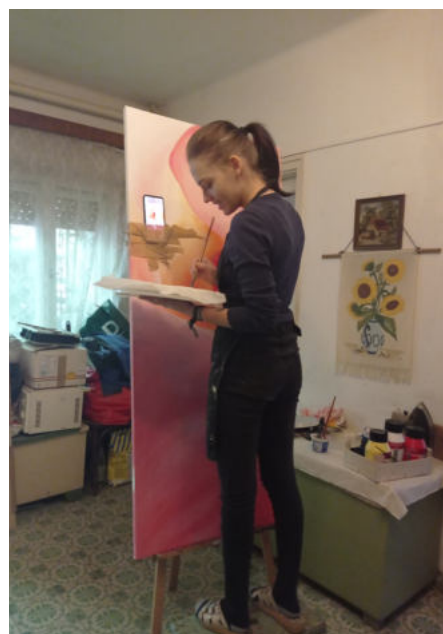
A vászon feszítését először kézi erővel próbáltuk meg. Egy lepedőre lehelyeztük a vásznat, színével lefele, majd erre helyeztük rá a már elkészített vak keretet és ipari tűzőgéppel véglegesítettük. Az Országos Művészeti Diák Konferenciára is ezzel a technikával feszítettük ki, így azt gondoltuk, hogy ugyanez a módszer most is hatásos lesz. Azonban a festés folyamata közben azt vettem észre, hogy behullámosodott a vászon, így még háromszor kellett újra-újra feszíteni. Számos dolog kiválthatta a vászon hullámosodását: nedves helyen volt tárolva, amit nem vettem észre. Rossz minőségű festéket alkalmaztam. A frissen bontott festéken észrevettem némi vizesedést, így lehetséges, hogy emiatt következett be a probléma. A harmadik lehetőség, amit számításba vettem, hogy nem volt kellőképpen megfeszítve. Mindezt lépésről lépésre elhárítottam, festési helyszínt változtattam, festéket cseréltem, és egy vászonfeszítő segítségével újra kifeszítettük a vásznat.

Kész munka

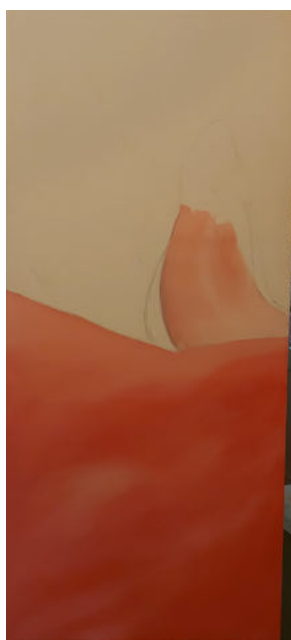
A sikeres kifeszítése után neki kezdtem az első festmény elkészítésének. Először meg kellett barátkoznom a vászon méretével, hiszen még soha nem készítettem ilyen nagy festményeket, viszont a már említett gondolatmenetemhez elengedhetetlennek tartom a nagy felületet.

A sorozatot szeretném egységesen felépíteni. Úgy gondoltam, hogy a triptych bal szélén a porzók kevésbé váljanak hangsúlyossá, a szirmok által jobban takarva. A jobb szélső festményen pedig egyenlő hangsúlyt kapnak, míg a középsőn a szirmok csak színeiben jelennek meg. Ezáltal az intimitásnak különböző fokát mutathatnám meg, mindezt átírt formában jelenítem meg, egy leegyszerűsített formavilágban.

Első lépésként felvázoltam mind a három vászonra a szirmokat a már elkészített fénykép vázlatom alapján, de nem azt másolva, hanem elvonatkoztatva és átírva. Kezdetben a képeket külön-külön kezeltem. Legelső lépésként felvittem a szirmokra a rózsaszín színárnyalatokat, majd ezután a porzók alapját szolgáló narancssárga árnyalatokat. Akril festékkel több rétegben festek. Az eddigi festményeimnél inkább kisebb ecseteket alkalmaztam, valamint nagyobb ecsetvonásokat használtam az elképzelésem megvalósításához. Viszont a vászon mérete miatt a diplomamunkámnál nagy fejű ecsetekkel dolgoztam, mert így egyszerre több felületet tudtam kezelni, és visszaadni a virágszirmok struktúráját. A nagy szirmot kékes rózsaszínnek szerettem volna ábrá-

21 ábra: Festés

22. ábra: Fáziskép I.

23. ábra Fáziskép II.

zolni, ezért egy rózsaszín alap után lazúros technikával festettem rá egy kék réteget, így létrehozva az eres szíromvilágot. A bibét vörös színárnyalattal vázoltam fel, mely a későbbiek folyamán túl sötét árnyalatnak bizonyult.

Mivel otthon festettem, így a kevés hely miatt az a probléma alakult ki, hogy nem tudtam elhelyezni a vásznat. Ekkor a festőállványom elé helyeztem egy kis sámlit, melynek segítségével felértem a vászon tetejét, valamint a referencia képet maszkolószalag segítségével fixáltam a vásznon, így kiküszöbölve a hely általi problémákat.

Miután úgy véltem, hogy kész lettem az első festmény alapjával, utána neki álltam a középső vászon elkészítésének. Legelőször kikevertem egy élénk világossárga színt, majd belülről fokozatosan világosítva haladtam a vászon szélei felé. Ekkor egy olyan problémába ütköztem, hogy a festékpótlás alkalmával rendelt új, fehér festékem gyári hibás volt. Ahogy fentebb említettem már, a tetejére kiült egy használat után a víz. Újra fesztés után a harmadik képre is felvittem az alapszíneket, majd ekkor vettem észre, hogy a három festmény nem alkot egységes színhatást, így már egyszerre haladtam tovább velük. (24. ábra.)

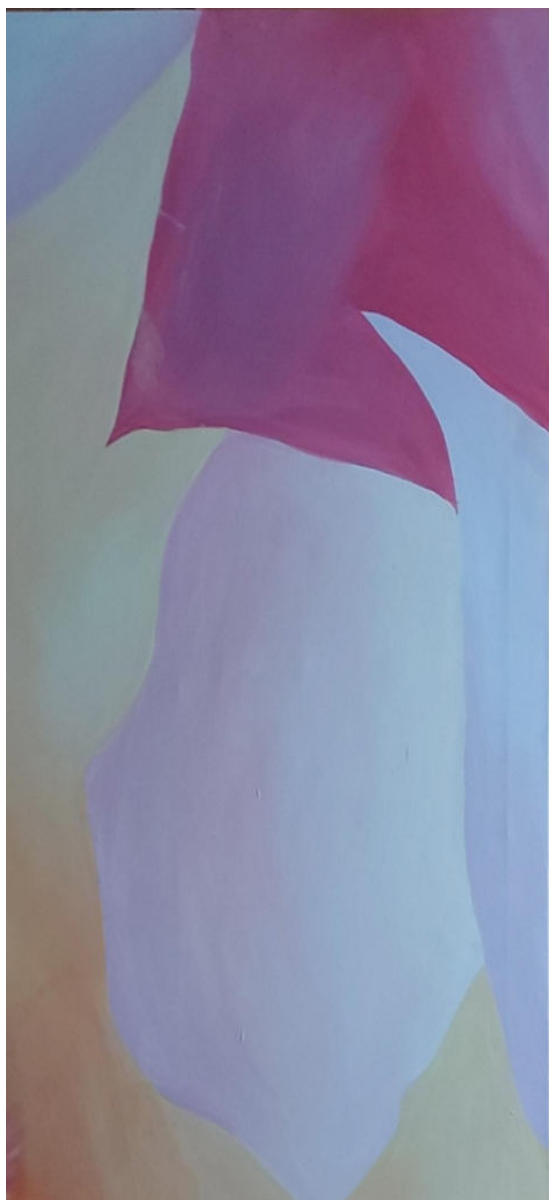
24. ábra: Fáziskép III.

Következő lépésként tehát a színek összehangolása következett. Kutatásaim és a moodboardok segítségével egy pasztell narancssárgát vittem fel az érintett részekre, egy azonos képi világot létrehozva. Mind a három képen egységesen kezeltem a festéket, a sötétebb színtől haladtam a világos rózsaszínes-sárga irányába. Vastag rétegben vittem fel a festéket a vászonra, majd tiszta víz segítségével mostam őket össze, néhol szivacs, az ujjam, vagy egy puha ecset segítségével.

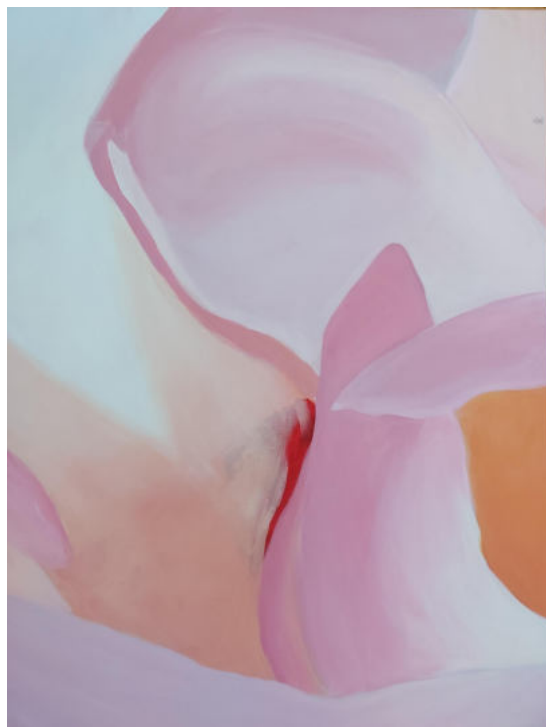

25. ábra: Fáziskép IV:

Részletek a készülő munkából:

26. ábra: Fáziskép részlet I.

27. ábra: Fáziskép részlet II.

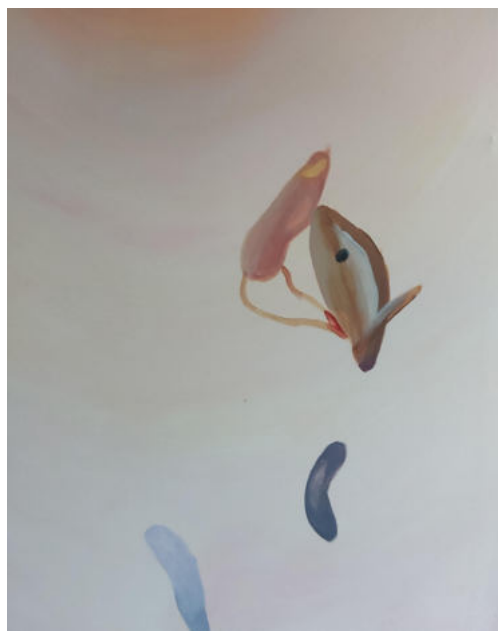
28. ábra: Fáziskép részlet III.

A szirmok festésénél ugyanezt a technikát alkalmazva haladtam a hasonló színű felületekkel. Célom az volt, hogy a festményemben visszaadjam azokat a nőies formákat, és árnyalatokat, melyeket egy rózsza virága szimbolizál. Finom átmeneteket hoztam létre, melyek kissé térbe helyezték a formákat. Korábbi munkáimhoz hasonlóan itt is felmerültek a már ismert problémák: a szirmok különböző színárnyalatának egységes kezelése, valamint az eres felületek megoldása. Ahogy már fentebb említettem, néhol sötétebb árnyalatot használtam, mely a kép egységes színével túl erős kontrasztot hozott létre. Ennek kiküszöbölése érdekében az erőteljes színek erejét tompítottam, világosítottam, vagy telítetlenebb árnyalatokkal festettem meg azokat, hogy háttérbe szorulhassanak.

A porzók megfestéséhez a saját fényképeimet, valamint kutatásaimat használtam fel. A középső képpel kezdtem, hiszen ez ígérte a legnagyobb kihívást. Egyesével minden porzónak a jellegzetes alakját egy vizezebb alappal felvázoltam, majd ezután kezdtem el kidolgozni. A fényképtől elrugaszkodtam, így a saját fantáziámra és az olvasottakra hagyatkozva alkottam a formájukat. Időközben egy olyan kompozíció alakult ki, hogy a porzók mennyiségével egy hullámot viszek bele a sorozatba. Az első képen a súlypont a vászon tetejére, a második a legaljára, az utolsón pedig középre került. Azonban néhol több porzó került a festménybe, mint ami a kompozícióhoz szükséges volt, így a háttértől egy árnyalattal világosabb színnel ezeket háttérbe szorítottam. Amelyek azonban a súlypontban találhatók, azokhoz a barnának, kéknek és narancsnak a különböző árnyalatait használtam fel. Ezeknél ragaszkodtam a természetben található színekhez. A három festményemen egyaránt fellelhetők kevésbé kidolgozott porzók, ennek pedig több oka is van. A rózsza belsejében megszámlálhatatlan mennyiségben találhatók porzók, azonban a képek kompozíciójának és ritmikájának érdekében ezek némelyikét halványabbra, kevésbé kontrasztosra és kevésbé részletgazdagra kellett festenem, hogy a befogadó szemét az erőteljesebben kidolgozott formákkal vezessem. A kompozíció egészével igyekeztem alátámasztani az erotikus, illetve a feminin vonatkozásokat, valamint a védelmezés jelentésrétegének jelenlétét a képeimen.

29. ábra: Fáziskép részlet IV.

30. ábra: Fáziskép részlet V.

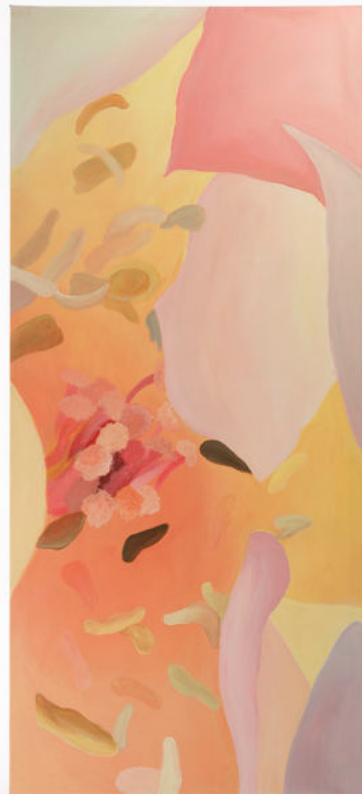
31.ábra

32. ábra

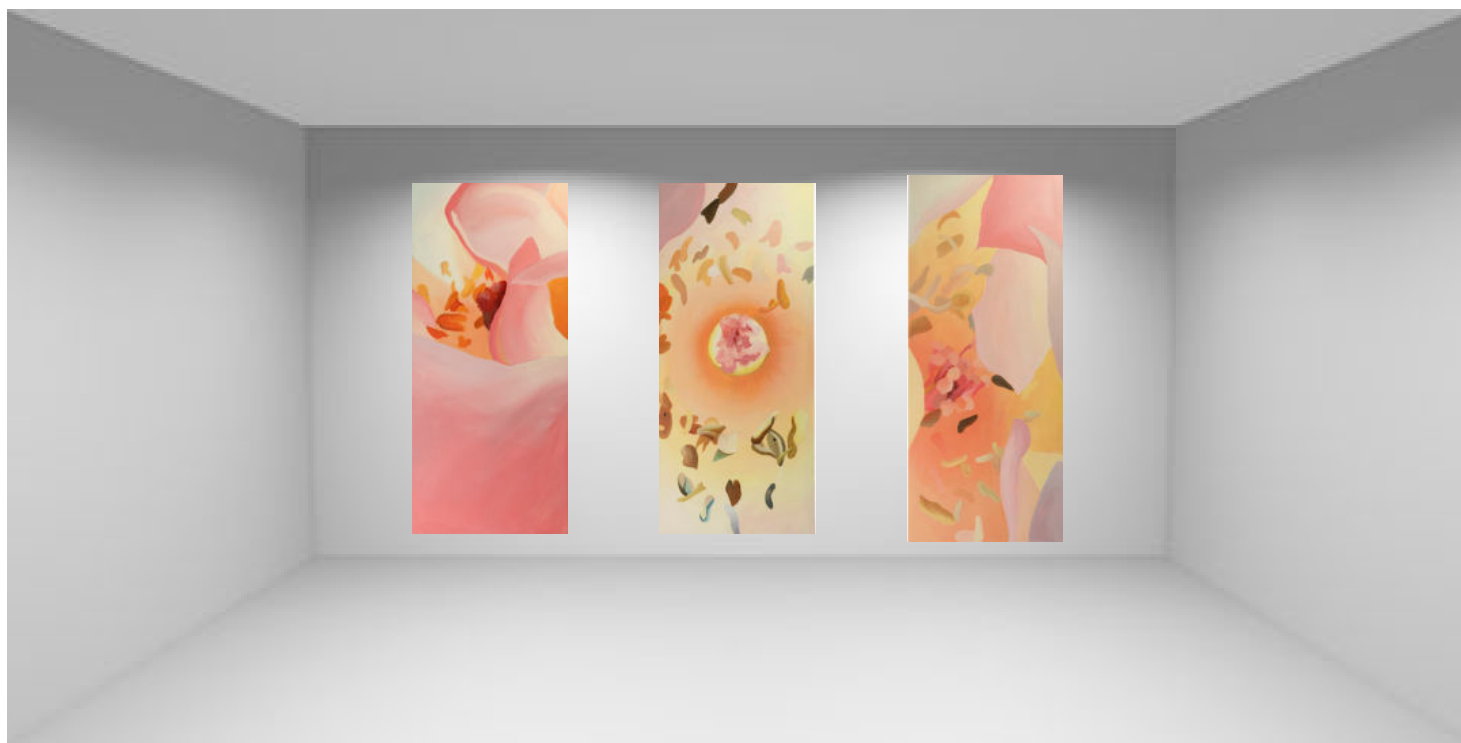

33.ábra

34.ábra

Installációs terv

*„Minden fordulat és minden mondat vég és kezdet,
Minden vers egy sírfelirat. És bármiféle cselekvés
Egy lépés a vérpad, a tűz felé, le a tenger torkába,
Vagy egy olvashatatlan köhöz: és onnan indulunk el.*

Halunk a halókkal:

Nézd, távoznak, és mi velük megyünk.

Megszületünk a halottakkal:

Nézd, visszatérnek és minket is magukkal hoznak.

A rózsá pillanata meg a tiszafa pillanata

Ugyanaddig tart. „

/T.S. Eliot Négy kvartett, Little Gidding 1943, Vas István fordítása/

Összegzés

Munkám során lehetőségem nyílt számos dolgot megtudni a sokak által kedvelt virágról. Azonban a rózsával kapcsolatos témaköröknek csak a felszínét érintettem, így még a diplomamunkám után továbbra is érdekelni fog, és olvasni fogok ezekről a témákról. Sokan csak azt nézik, hogy milyen szép ez a virág, azonban a kutatásaim ideje alatt arra jöttem rá, hogy kevés dolgot tudunk a körülöttünk lévő világról. Mindez még jobban előrelendített a végső célom elérésében.

Sok nehézséggel kerültem szembe. Talán mindenek mellett a legnagyobb nehézséget a saját időm, valamint a vászon feszítése és mérete jelentette. Ennek kiküszöbölése érdekében a három képpel egyszerre foglalkoztam. Úgy érzem, hogy a munkafolyamat alatt sok tapasztalatot szerezhettem, amit az életem során felhasználhatok. Megtanulhattam, hogy a céljaim eléréséhez, hogyan osszam be az időmet, ami számomra mindig is nehézséget okozott. Valamint láthattam egy kis szeletét az asztalos szakmának is, ami mindig is foglalkoztatott.

Mióta elkezdtem festeni, mindig is az akril volt a kedvenc festékem. A munkám folyamata alatt azonban még több lehetséges és számos új felhasználási módját tanulhattam meg.

A sorozatomhoz az eredeti elképzelésem szerint realiztikusabb kifejezőmódot terveztem, de a koncepció menet közben változtattam, egy elvontabb, átírtabb formát választva. Így nem vagyok csalódott a végeredménnyel sem, hiszen így még jobban bele tudtam vinni a képbe azt, amit ki szerettem volna fejezni. Megtaláltam a számomra legmegfelelőbb technikát, illetve kifejezőmódot. Úgy érzem, a tervezett célt elértem, hogy a képek által olyan formában mutassam be a rózsát, valamint annak részeit és jelentéseit, melyet a mindennapi életünkben kevés alkalommal figyelhetünk meg.

Irodalomjegyzék

Dienes Eszter: Mindenféle rózsák

<https://www.esolap.hu/archive/25/655.html?fbclid=IwAR2HYLNZWQnrQXdiXdJYFVeXIUbR7Fkls-9M2XlzoqbEFf6D40UhWA-OGUws> [2023. 04. 29.]

Diós István: Magyar Katolikus Lexikon

<http://lexikon.katolikus.hu/R/R%C3%B3zsa.html> [2023.03.26]

Domanovszky György: A magyar nép díszítőművészete. Akadémiai Kiadó, Budapest 1981 719.p

Filep Antal: Kis magyar néprajz a rádióban. RTV-Minerva Budapest, 1978 438.p

Géczi János: A rózsák és Jelképei. Az antik Mediterráneum. Gondolat Kiadó, Budapest, 2006, 337.p

https://mek.oszk.hu/13500/13536/pdf/13536_1.pdf [2023.05.02]

Géczi János: A rózsák és Jelképei. A keresztény középkor, Gondolat Kiadó, Budapest, 2007, 271.p

https://mek.oszk.hu/13500/13536/pdf/13536_2.pdf [2023.05.02]

Géczi János: A rózsák és Jelképei. A Reneszánsz. Gondolat Kiadó, Budapest, 2008, 359.p

https://mek.oszk.hu/13500/13536/pdf/13536_3.pdf [2023.05.02]

Géczi János: A rózsák labirintusa. Egy örök jelkép nyomában. Athenaeum Kiadó, 2020, 440.p

Gyárfás Dorka: EGY ASSZONY, AKI MINDEN ÍROTT ÉS ÍRATLAN SZABÁLYT FELRÚGOTT – A ZSENIÁLIS FESTŐ: GEORGIA O'KEEFFE

<https://wmn.hu/kult/53953-egy-asszony-aki-minden-irott-es-iratlan-szabalyt-felrugott--a-zsenialis-festo-georgia-okeeffe-ujraolvaso?fbclid=IwAR25fKzpYrngZKKeOm4V5hKZ7aNQIICSfxSUp43pzV-kFiOLXGEffNyIzBTQ> [2023. 04. 28.]

Hans Biedermann: Szimbólumlexikon. München, 1989. Ford. Havas Lujza, Körber Ágnes 445.p

Jankovics Marcell, Szemadám György, Nagy András, Hoppál Mihály: Jelképtár. Helikon Kiadó, Budapest, 1990 350.p

Könyves magazin: Danyi Zoltán: Csak azt tudtam, hogy a rózsákról akarok írni

https://konyvesmagazin.hu/friss/danyi_zoltan_a_rozsakrol_libri_irodalmi_dij.html [2023. 04. 29.]

Könyves magazin: Visszaveheti valaki a saját történetét a rózsák erejével?

https://konyvesmagazin.hu/beleolvaso/danyi_zoltan_a_rozsakrol_beleolvaso.html?fbclid=IwAR1HE-fA0SQkbkoWaV8B2myu6tQfNgcb0KFXHL1a0m5vVIGxlgd9jwP0D_iE [2023. 04. 29.]

Madarász Viktor: Hunyadi László siratása műelemzés

<https://mek.oszk.hu/01400/01466/html/elemzes.htm?fbclid=IwAR2mlBeQTx6-74Qoi2WzueESm-3N1k0-oMyosclIqeccGgF7LXsoKlcTqgsY> [2023. 04. 28.]

Cave, Nick: Ahol a vadrózsák nő (Where the Wild Roses Grow Magyar nyelven)

https://www.magyarulbabelben.net/works/en/Cave%2C_Nick-1957/Where_the_Wild_Roses_Grow/hu/71736-Ahol_a_vadr%C3%B3zsa_n%C5%91 [2023. 04. 28.]

Rózsák Info: <https://rozsainfo.hu/category/rozsak-szinek/>

[2023.03.26]

Simigné Fenyő Sarolta: Gender Coding: Nemek és színek- A rózsaszín és a kék szerepe a női és a férfi indentitás kifejezésében

Publicationes Universitatis Miskolcinensis, Sectio Philosophica Tomus XXII, Fasc. 1 (2018), pp. 179–189. ISSN 1219–5448

<http://midra.uni-miskolc.hu/document/33151/29299.pdf?fbclid=IwAR2GaN75iWrgzUkCojbomeHvp-HnZvUcXFzh41fZRQHBfaH4NyBhLPAKv8Qg> [2023.03.26.]

T.S. Eliot Négy kvartett, Little Gidding 1943, Vas István fordítása

<https://docplayer.hu/17883072-Burnt-norton-east-coker-dry-salvages-little-gidding.html?fbclid=IwAR1m-X6AwDLzN-uxyz5lMpqHY6yeInK62zo-KRULXqfgugk8FwmikEfuZH78> [2023.05.02] 18-23.p

Képjegyzék:

1. ábra: Apotheose de rose parfüm forrás: <https://www.carousell.com.my/p/apotheose-de-ro-se-100ml-edt-perfume-minyak-wangi-%E9%A6%99%E6%B0%B4-for-women-by-monotheme-fi-ne-fragrances-online-fragrance-1196493589/> [2023.05.02] 7. p
2. ábra: Sandro Botticelli: Vénusz születése 1485k, 172,5 x 278,5 cm, tempera, vászon, forrás: wikipédia 8.p
3. ábra: Tiziano: Urbinói Vénusz: 1538, 165x119 cm, olaj, forrás: wikipédia 9.p
4. ábra: Madarász Viktor: Hunyadi László Siratása részlet, 1859, olaj, forrás: saját kép, Magyar Nemzeti Galéria 10.p
5. ábra: John Everett Millais: Ofélia álma, 1851-1852, olaj, 76,2x 111,8 cm forrás: wikiart 11.p
6. ábra: Magyar motívumú komód, forrás: Csillaműhely 12.p
7. ábra Németh Afrodité: Kezdetek, ceruza, papír 15.o
8. ábra: Németh Afrodité: Realisztikus rózsza, 19,5x39,5 cm, akril, 2022 16.p
9. ábra: Németh Afrodité: Pszeudo festmény 19,5x49,5 cm, akril, 2022 16.p
10. ábra: Németh Afrodité: Átírt rózsza, 30x40 cm, akril, 2022 16.p
11. ábra: Németh Afrodité: Vanitas, 75x104 cm, akril, 2022 17.p
12. ábra: Georgia O’Keeffe: Red Cannas, 1924, olaj, 73,7x45,7 cm forrás: Wikiart 18.p
13. ábra: Georgia O’Keeffe: Light of Iris, 1924, 22 x 28 cm, forrás: wikiart 18.p
14. ábra: Yves Tanguy: Tomorrow, 1938, 54.5 x 46 cm, olaj forrás: wikiart 19.p
15. ábra: Yves Tanguy: Through Birds Through Fire But Not Through Glas, 1943, olaj, 19.p
16. ábra: Németh Afrodité: Rózsaszín Moodboard, 2022 20.p
17. ábra: Németh Afrodité: Moodboard, 2022 21.p
18. ábra: Németh Afrodité: Digitális Vázlat, 2022 21.p
19. ábra: Németh Afrodité: Vázlat, akril, 2022 21.p
20. ábra: Vászon feszítés munkafotó 23.p
21. ábra: Készítés folyamat fénykép 24.p
- 22.-23. ábra: Németh Afrodité: Fáziskép I-II., 2022, akril, 70 cm x 155 cm 24.p
24. ábra: Németh Afrodité: Fáziskép III. ., 2022, akril, külön-külön: 70 cm x 155 cm 25.p
25. ábra Németh Afrodité: Fáziskép IV. ., 2022, akril, külön-külön: 70 cm x 155 cm 26. p
- 26-28. ábra: Németh Afrodité: Fáziskép részlet. I-III. 2022, akril 27.p

29-30. ábra Németh Afrodité: Fáziskép részlet. IV.-V. 2022, akril 28.p

31. ábra: Németh Afrodité: Apotheose de rose I. 2023. akril, vászon, 70x155 cm 29.p

32.ábra: Németh Afrodité:Apotheose de rose II. 2023. akril, vászon, 70x155 cm 30.p

33.ábra: Németh Afrodité: Apotheose de rose III. 2023. akril, vászon, 70x155 cm 31.p

34.ábra: Németh Afrodité:Apotheose de rose 2023. akril, vászon, 70x155 cm 32.p

A ZÁRÓDOLGOZAT/SZAKDOLGOZAT/DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Apotheose de rose

Németh Afrodité Fatime

Képzalkotás (festő-grafikus) BA

Rippl Róna Művészeti Vizuális Intézet

Belső témavezető: Dr. Lieber Erzsébet DLA

Diplomamunkámnak egy olyan témát választottam, mely az egész életemet végig kísérte, ez pedig a rózsák. Nagymamámat megkérdeztem, hogy mióta is szeretem ennyire ezeket a virágokat. A válasz meglepő volt számomra: Még járni se tudtál. Ő volt az a személy, aki legelőször megtanított rózsát rajzolni. Ezt egy bizonyos formában bele szerettem volna vinni a munkámba. Azóta nagyon sok idő eltelt, rózsákról alkotott világomat a mai nap már, leegyszerűsített formavilág jellemzi.

A diplomamunkám célja, hogy egy olyan sorozatot hozzak létre, amelyen keresztül bemutathatom a rózsák nem mindennapi arcát. Rózsaszirmok között találhatunk egy nem mindennapi világot, amiben megláthatjuk az egyszerre védő szerepet, és az erotikát is. Hisz átlépünk egyfajta intimszférát. Munkámban vállalom a feminin vonatkozást és az erotikus töltetet. A műleírás írása alatt számos dolog megtudhattam a történetéről, hiszen az ember mivoltát végig kísérte. Számos kérdés felmerült bennem, hogy miért vált ennyire fontossá. Kutatásaim során végig vizsgáltam a magyar rózsamotívumokat, a mitológiákat, valamint a szimbólumokat. A rózsának számos szimbolikája van. Maga a virágnak, valamint a színvariánsoknak is. A legelterjedtebbek között van a sárga, és a vörös rózsák. Azonban kutatásaimban találtam érdekes jelentéseket is.

Több alkotó inspirált, voltak, akikkel a gondolatmenetben találtam párhuzamot, de voltak azok a zenékkel, vagy kompozícióilag és formavilágukkal. Próbálkoztam vázlatokkal, moodboardokkal, valamint rózsaszirmok kiszárításával.

Az elkészült munkám egy 3 elemes festmény sorozat, melyet akril festékkel festettem meg, és a vászon keretét kis segítséggel magam készítettem el. Külön-külön 70x155cm-esek.

Nyilatkozatok:

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A NÉMETH AFRODITE (név) (hallgató Neptun azonosítója: TALSRN)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfólió¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védelemre
javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem³

Kelt: KAPOSVÁR év Május hó 2 nap

Belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

3. sz. melléklet. Hallgatói nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott Németh Afrodité Fatime, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Képzőközség (festő-grafikus) szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár, 2023 év 05. hó 02. nap

Németh Afrodité
Hallgató